

ALVER KOMMUNE
Postboks 4
5906 FREKHAUG

Saksbehandlar, innvalstelefon
Hege Brekke Hellesøe, 5557 2352
Eirik Brynjelsen, 5557 2170
Astrid Holte, 5557 2319

Uttale - Dispensasjon - Alver 343/8 - Ryland - deponering av massar

Vi viser til brev frå kommunen datert 02.05.23. Saka gjeld søknad om deponering av massar. Kommunen opplyser at føremålet er nydyrking av 22 daa. Maksimalt volum for trinn 1 er om lag 65 000 kubikkmeter. Vi forstår det slik at søknaden også gjeld for eit trinn to som er om lag 34 dekar.

Eigedomen ligg i uregulert område innanfor det som i kommuneplanen sin arealdel er definert som LNF. Tiltak ligg i omsynssone H190. Kommunen vurderer at tiltaket er i samsvar med LNF-formålet i kommuneplanen, fordi arealet skal opparbeidast til fulldyrka mark.

Deler av arealet ligg innanfor plangrensa for reguleringsplan for Fv. 564 Fløksand-Vikebø. Reguleringsplanen vart vedtatt i 2022, men dette vedtaket er klaga på og under handsaming hjå Statsforvaltaren. Arealet som ligg i planen opnar for deponering, med krav om tilbakeføring av område til same tema i marklagskart som før anleggsarbeidet starta. Kommunen har ikkje tatt stilling til korleis tiltaket samsvarar med denne planen.

Statsforvaltaren si vurdering

Planfagleg vurdering

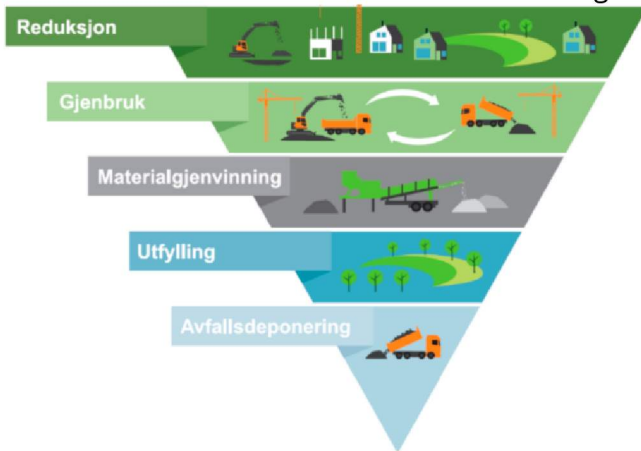
Kommunen må vurdere om tiltaket er i samsvar med reguleringsplan på fv. 564 Fløksand – Vikebø i tillegg til kommuneplanen.

Sjølv om området vil vere i samsvar med LNF-formålet når det er ferdig utført, vil det ikkje være i samsvar med LNF-formålet i anleggsperioden. I søknaden er det anslått ein anleggsperiode på om lag tre år. Vi forstår det slik at etter dette skal arealet ferdigstillast til jordbruksformål av grunneigar. Tidsavgrensinga for tiltaket er slik vi ser det uklart formulert i søknaden. Det er i denne saken også snakk om store mengder masser (om lag 65 000 m³). Kommunen må vurdere om det er naudsynt med ein midlertidig dispensasjon frå formålet.

Massane som skal nyttast er frå utbygging av fylkesveg 245, delstrekning Fløksand – Vikebø. Alver kommunen må vurdere om tiltaket følger opp krav til masshandtering i denne planen. Det er til

dømmes satt krav om plan for bruk av overskotsmassar (føresegn 6b). Det er viktig at ein har massehandteringsplanen på plass, som eit kunnskapsgrunnlag før ein startar å deponere massar. Dette skal mellom anna sikre at massehandteringa er i samsvar med avfallspyramiden.

Søknaden er dårleg opplyst med tanke på kva som er behovet for landbruket. Vi meiner dette må opplysast betre.

Sjølv om tiltaket er i samsvar med overordna plan, må kommunen likevel vurdere om tiltaket er reguleringspliktig. Om tiltaket kan få vesentleg verknad på miljø og samfunn, og/ eller er eit større anleggstiltak, vil det vere reguleringspliktig jf. pbl. § 12-1. Vi viser også til forskrift om konsekvensutgreiing, vedlegg 2, punkt k, som seier at det skal vurderast konsekvensutgreiing når deponi for masser er større en 50 daa eller 50 000 m³. Det er opplyst at dette tiltaket omfattar eit areal på 56 daa tilsaman, og 65 000 m² masser. Det må difor vurderast om tiltaket må konsekvensutgreiast.

Statsforvaltaren si vurdering at det er fleire aktuelle og viktige forhold som må utgreiast, før ein kan rekne saka som tilstrekkeleg opplyst til å kunne ta stilling til om heile området er eigna til deponi og oppdyrking.

Landskapet vil verte endra som følgje av deponiet. Det er opplyst at fyllhøgda på midten av deponiet vil vere opptil 6-7 meter.

Tiltaket skal også nokre stader vere på areal som er registrert som djup myr. Statsforvaltaren er som utgangspunkt, med bakgrunn i statlege føringar for arealpolitikken kritisk til nedbygging av myrareal. Deponering av massar her vil kunne få negative konsekvensar økologisk, hydrologisk og for karbonfangst spesielt.

Avrenning frå deponi og mot vassdrag er også viktige forhold som må belysast nærare. Området ligg mellom anna innanfor verneplan for Rylandsvassdraget. Det er opplyst at vassførekomst Rylandsvatnet har definert miljøtilstand god, og at det difor ikkje er naudsynt med spesielle tiltak mot avrenning. Vi minner om at vassførekomsten skal beskyttast mot forverring, sjølv om tilstanden i dag er god jf. Vassforskrifta § 4. Det må vurderast om tiltaket kan få verknad for vassførekomsten, sjølv om tilstanden i dag er vurdert som god.

Kommunen må også vurdere støy, støv og trafikkfare ved tiltaket.

Både omfang og verknad av tiltaket gjer at Statsforvaltaren vurderer at tiltaket er reguleringspliktig.

Litt om konsekvensar for myr

Å leggje massedeponi på myr er skadeleg både for artsmangfaldet/livsmiljøa på myra og for rolla myra har som klimagass-sluk. Ei levande og velfungerande myroverflate er viktig for begge delar. For å ta det som har med klimagassar å gjere, har topplaget i myra to viktige funksjonar:

- 1) Det er her torvmosane veks og bind CO₂ frå lufta på same måtar som andre plantar gjer.
- 2) I eit visst sjikt nær myroverflata, der oksygen kjem til, lever det mikrobar som lever av å bryte ned metan som stig opp frå djupare lag av myra. Nett kor effektiv denne nedbrytinga er, veit ein ikkje heilt, sidan det er metodisk vanskeleg å måle, men sidan desse mikrobane lever saman med (eller inne i) torvmosane, meiner fagfolka det er viktig å ha eit samanhengande dekke av levande torvmose for å sikre at metanet må passere gjennom sona der mikrobane er, og ikkje slepp direkte ut i atmosfæren frå djupare torvlag.

Netto-klimaverknaden av myr er for øvrig noko som lenge har vore omdiskutert pga. at medan myra bind CO₂ i toppen, frigjer ho metan etter kvart som mosane går over til torv nede i djupet. Metanproduksjonen i djupet er ein meir eller mindre uungåeleg «bieffekt» av karbonlagringsprosessen, og sidan metan er ein langt sterkare drivhusgass enn CO₂, har det vore diskutert om denne negative effekten veg opp den positive ved karbonlagringa. Om ein ser på lange tidsperspektiv er det i alle høve den positive (karbonlagringseffekten) som dominerer, sidan metan har kort levetid i atmosfæren, men på kort sikt, slik som no som klimagassmengdene i atmosfæren bør ned raskt (og ikkje auke, heller ikkje på kort sikt) er metan viktig. Mange forskarar meiner at det meste av metanet som vert danna i djupet av myra vert brote ned att (dvs. til CO₂) når det kjem opp mot myroverflata, men at dette er svært avhengig av å ha eit velfungerande mikrokosystem med samanhengande dekke av levande torvmosar med mikrolivet som høyrer saman med dei.

Om ein legg massefylling på ei myr vil ein truleg ta vare på karbonet som er bunde i torva så sant dette framleis vert liggjande utan tilgang til oksygen (på grunn av vassmetting) men ein mistar eit aktivt karbonsluk i form av eit areal som kunne ha halde fram med å ta karbon ut av atmosfæren vidare i framtida. Dessutan vil ein måtte forhalde seg til spørsmålet om metanutslepp frå den innestengde torva. For sistnemnde vil situasjonen truleg ha mykje til felles med avfallsdeponi, slik at det kan vere spørsmål om metanet kan og bør samlast opp på nokon måte. Dette vil kunne vere gjenstand for utgreiing gjennom en detaljplanprosess.

Landbruk og arealbehov

Saka til uttale er ikkje lagt ved søknad om nydyrking og landbruksfagleg utgreiing frå landbrukskontoret i Alver kommune. For dispensasjon etter nydyrkingsforskrift og bakkeplaneringsparagraf i forurensingsforskriften er det naudsynt at kommunen gjer ei fagleg vurdering av landbruket sitt behov for arealet som skal nydyrkast som følgje av tiltaket. Då deler av tiltaket vil vere nydyrking på myr, vil søknad om nydyrking også vere naudsynt. Truleg er søknadane handsama i separate saker, då det er grunneigar som står som søkar på nydyrkinga, medan tiltakshavar er søkar i denne saka. Desse sakene må sjåast i samanheng, og der kan finnast informasjon i nydyrkingssøknad som har påverknad spesielt for spørsmålet om dyrking av, eller i dette tilfellet på, myr. Ei landbruksfagleg vurdering frå kommunen ville også kunne belyse tronga for jordbruksareal på bruket og ikkje minst vise grunnlag for eventuell dispensasjon frå forbodet mot dyrking av myr, jamfør forskrift om nydyrking §5.

Men så vidt Statsforvaltaren kan sjå er det ikkje registrert aktivt landbruksføretak av eigar på gardsbruket. Derimot er bruket leigd ut til (familie?) Magnar Askeland, som søkjer produksjonstilskot for 19 daa fulldyrka og 6 daa overflatedyrka jord på bruket, samt 2 daa innmarksbeite, som truleg også tilseier at der vert beita i utmarka. Askeland har i over eit tiår vore ein føregangsmann på

nyttig av overskots- og jordmassar til forbetring og dyrking av jordbruksareal i området. Han søker produksjonstilskot for 21 mjølkekyr og 24 vinterfora sau, og arealtilskot på 12 eigedomar i området, med til saman 195 daa fulldyrka og 72 daa overflatedyrka jord, og driv såleis mykje av areala sør/vest på Holsnøy. Landbrukskontoret i kommunen må difor vurdere om ikkje behovet for areal både er stort, og avgjerande for framtidig drift på bruket og i området. Statsforvaltaren registrerer at ny dyrka mark vil henge saman med eksisterande dyrka mark i området, men kjenner ikkje til om desse vert drivne av same føretak. Då tiltaksområdet m.a. dekker 4 daa myr, må kommunen også vurdere om vilkåra for dispensasjon frå forbodet mot dyrking på myr etter forskrift om dyrking §5 er oppfylt.

Ut frå eit landbrukssynspunkt vurderer Statsforvaltaren at tiltaket kan ha svært positiv effekt for jordbruksdrifta på bruket og i nærområdet, og viser til at kommunen si landbruksfaglege vurdering må vise om føresetnadane for naudsynte dispensasjonar kan vere oppfylte.

Tiltak som krev handsaming etter forureiningslova

I [Miljødirektoratet sitt faktaark – 1243/2018](#), er det gjort klart at overskytande jord- og steinmassar frå samferdselsutbygging og andre anleggsarbeid normalt skal reknast som næringsavfall. Slike massar må dermed disponerast i tråd med avfallsregelverket. I faktaarket er det informasjon om kva som er meint med jord- og steinmassar som ikkje er forureina, og kva reglane i forureiningslova betyr for disponering av slike massar.

Dersom overskotsmassar frå anleggsarbeid skal brukast i samband med nydyrking eller bakkeplanering utan særskilt løyve etter forureiningslova § 11, er det ein føresetnad at massane ikkje er forureina, jf. Miljødirektoratet sitt faktaark. Dersom ein tek imot massar frå fleire ulike aktørar/prosjekt over tid må det vurderast om mottaket, i tillegg til løyve til nydyrking/bakkeplanering, må ha løyve etter § 29 i forureiningslova som avfallsanlegg. Fare for forureining vil da vere eit viktig vurderingstema (støv, støy, partikkelavrenning mv.). Anlegget vert da eit lovleg avfallsmottak. Det må vidare vurderast om tiltaket er gjenvinning, deponering eller annan disponering.

Disponering av overskotsmasser er normalt rekna som gjenvinning av avfall og ikkje deponering, dersom massane erstattar andre material som elles ville blitt brukt. Vi føreset da at det er behov for massane til å forbetre jordbruksareal, og at det blir brukt til maskinell jordbruksdrift i ettertid. Om det er snakk om deponering av overskotsmassar utan nyttig føremål, vil disponeringa vere definert som eit deponi eller annan disponering. Den ansvarlege for drifta må i tilfelle avklare om tiltaket krev løyve etter avfallsregelverket.

Omgrep i avfallsregelverket

- **Jord og steinmassar som ikkje er forureina:** overskotsmassar av jord og stein frå anleggsarbeid er definert som avfall etter forureiningslova og skal behandlast i tråd med avfallsregelverket. Skal leverast til lovleg avfallsanlegg eller gjenvinning, annan disponering for enkeltprosjekt er unntak frå lova ([forureiningslova § 32](#)). Konsentrasjonar av forureiningar må vere lågare enn normverdiane i forureiningsforskrifta kap. 2, vedlegg 1.
- **Lovleg avfallsanlegg:** anlegg med løyve etter forureiningslova til å ta imot avfall, sjå [norskeutslipp](#). Anlegg som tar imot overskotsmassar frå fleire aktørar/prosjekt over tid er avfallsanlegg.
- **Gjenvinning:** tiltak der overskotsmassar kjem til nytte ved å erstatte material som elles ville blitt brukt, eller at massane er forberedt til dette ([forureiningslova § 27](#)).
- **Annan disponering:** overskotsmassar frå enkeltprosjekt som vert disponert på annan måte enn levering til lovleg anlegg eller gjenvinning krev unntak frå [forureiningslova § 32](#). Ny forskrift er under arbeid. Inntil vidare trengs ikkje unntak for disponering på land om gjenvinning er vurdert

og disponeringa er avklart etter plan og bygningslova.

• **Deponi:** permanent disponeringsstad for avfall, regulert i avfallsforskrifta [kap. 9 om deponering av avfall](#). Anlegg som tar imot massar frå fleire aktørar/prosjekt over tid for permanent plassering er eit deponi om massane ikkje erstattar andre massar.

Konklusjon

Kommunen må vurdere om tiltaket er i samsvar med reguleringsplan for Fv. 564 Fløksand-Vikebø, om tiltaket krev midlertidig dispensasjon frå LNF-formålet, og om tiltaket er reguleringspliktig.

Statsforvaltaren vurderer at både mengde massar som skal deponerast, og verknad av tiltaket for særleg klima, vassdrag og landskap talar for at tiltaket er reguleringspliktig.

Kommunen kan eventuelt vurdere om det er grunnlag for dispensasjon frå krav om reguleringsplan. Det må då søkast om dispensasjon. Vi meiner uansett at saka då må opplysast betre, og vi ber i så fall om å få saka til uttale på nytt.

Statsforvaltaren ber om å få eit eventuelt positivt vedtak til klagevurdering.

Med helsing

Egil Hauge
seksjonsleiar

Hege Brekke Hellesøe
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Vestland fylkeskommune

Postboks 7900

5020

BERGEN